

АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД
КОНДИТЕРСЬКОГО РИНКУ
УКРАЇНИ

Зміст

Резюме	3
1. Загальна характеристика галузі	4
Характеристика видів діяльності та видів продукції	4
Загальносвітові тенденції.....	4
Тенденції українського ринку	6
Основні ризики діяльності на ринку	8
2. Аналіз основних гравців на ринку	9
Основні відомості про гравців на ринку. Концентрація ринку	9
Фінансовий аналіз основних гравців на ринку. Інформація про обсяги виробництва та реалізації продукції ТОП-10 виробників.....	10
Інформація щодо фінансових показників ТОП-30 виробників	13
Інвестиційна діяльність підприємств галузі	14
3. Проблеми та перспективи розвитку кондитерського ринку, прогнози	15

Резюме

Кондитерська галузь є однією з найбільш розвинутих у харчовій промисловості України. Поточні обсяги виробництва продукції галузі дозволяють не тільки забезпечувати потреби внутрішнього ринку, а й створюють значний експортний потенціал (українські кондитери експортують свою продукцію у більш ніж 50 країн світу).

За даними Міністерства сільськогосподарства США, світовий ринок кондитерських виробів досяг рекордного обсягу в 196 млрд. дол. в 2013 році, збільшившись на 10 млрд. дол. США у порівнянні з підсумком 2012 р. Нарощенню загального обсягу ринку сприяло зростання попиту на кондитерські вироби на ринках, що розвиваються, зокрема на Близькому Сході, в Африці, Латинській Америці, Східній Європі та Азіатсько-Тихоокеанському регіонах.

Харчова промисловість, частка якої в загальному обсязі реалізації промислової продукції в Україні складає 19,5% за підсумками 2013 року, є важливою галуззю національної економіки. Протягом 2010–2013 рр. в Україні спостерігалось поступове зростання обсягу реалізації продукції харчової промисловості, і така тенденція, на нашу думку, продовжиться і надалі. Частка кондитерської галузі в реалізації харчової продукції за підсумками 2013 року склала близько 15%, при цьому лідером у даному сегменті є виробництво за видом діяльності 10.82 (Виробництво какао, шоколаду та цукрових кондитерських виробів).

Наразі кондитерський ринок України є висококонкурентним та насиченим. Більшу частину продукції виробляють та реалізують 5-10 кондитерських компаній. На нашу думку, у наступні декілька років рівень концентрації українського кондитерського ринку підвищуватиметься, оскільки головною передумовою розвитку галузі є удосконалення виробництва, що потребує значних капітальних інвестицій, які є непосильними для дрібних кондитерських виробників.

Реалізація продукції кондитерської промисловості в Україні, за винятком борошняних виробів, характеризується яскраво вираженою сезонністю: пік продажів досягається в останні місяці року, що традиційно пов'язано з новорічними святами, а в перші місяці року відбувається спад реалізації.

Протягом 2013 року виробництво кондитерської продукції в Україні скоротилось приблизно на 15%. Серед причин такої тенденції – скорочення внутрішнього попиту на продукцію вітчизняних кондитерів, згорання зовнішніх ринків, зупинка або зниження обсягів виробництва кондитерської продукції окремих підприємств тощо.

Обсяги імпорту кондитерських виробів порівняно з підсумками 2013 року збільшились на 18,5%. Обсяг експорту кондитерських виробів протягом 2013 року скоротився на 9,8%, проте експорт солодощів в Україні значно перевищує імпорт, що пов'язано з лояльністю споживачів до вітчизняних виробників завдяки нижчим цінам на продукцію порівняно з іноземною за приблизно однакового рівня якості. Скорочення обсягів експорту обумовлене обмеженнями на ввіз українських солодощів, що впроваджуються рядом країн, зокрема Росією та Білорусією.

Українська кондитерська галузь характеризується високим рівнем залежності від експорту, тому запровадження торговельних обмежень негативно впливає на її динаміку та зумовлює пошук нових ринків. При цьому, в разі встановлення зони вільної торгівлі між ЄС та Україною, відповідно до якої митні тарифи країн Євросоюзу на українську продукцію суттєво знижуються, для вітчизняних кондитерів відкриється найбільш місткий регіональний ринок, що стимулюватиме вітчизняну галузь до нарощування обсягу виробництва.

З іншого боку, кондитерський ринок Євросоюзу є досить насиченим, що потребує від українських виробників розширення власного асортименту, а також приведення якості продукції до європейських стандартів, причому для конкурування з європейською продукцією не тільки на зовнішньому ринку, а й на внутрішньому. При цьому вітчизняні кондитери поступово відкривають виробничі майданчики на території інших країн, таким чином кондитерська галузь має всі шанси стати першою транснаціоналізованою в Україні.

1. Загальна характеристика галузі

Кондитерська галузь є однією з найбільш розвинутих у харчовій промисловості України. Поточні обсяги виробництва продукції галузі дозволяють не тільки забезпечувати потреби внутрішнього ринку, а й створюють значний експортний потенціал (українські кондитери експортують свою продукцію у більш ніж 50 країн світу). Підприємства галузі є активними споживачами вітчизняної сільськогосподарської сировини – борошна, цукру, молока тощо, а їх асортимент охоплює практично всі групи кондитерських виробів.

Характеристика видів діяльності та видів продукції

Види діяльності в кондитерській галузі України визначаються Класифікацією видів економічної діяльності (ДК 009:2010), затвердженої Наказом Держспоживстандарту України №457 від 11.10.2010 р. (див. табл. 1.1).

Табл. 1.1. Класифікація основних видів діяльності в кондитерській промисловості

Код за КВЕД	Назва виду діяльності
10.71	Виробництво хліба та хлібобулочних виробів; виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок нетривалого зберігання
10.72	Виробництво сухарів і сухого печива; виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок тривалого зберігання
10.82	Виробництво какао, шоколаду та цукрових кондитерських виробів

Продукція кондитерської галузі умовно поділяється на борошняні, шоколадні та цукрові кондитерські вироби. Класифікація видів продукції кондитерської галузі здійснюється відповідно до Номенклатури продукції промисловості, затвердженої Наказом Держкомстату¹ України від 30.08.2002 р. №320 (див. табл. 1.2).

Табл. 1.2. Класифікація основних видів кондитерської продукції за НПП

Код за НПП	Найменування продукції
15.81	Вироби хлібобулочні, торти та тістечка нетривалого зберігання
15.81.1	Вироби хлібобулочні, тістечка та здобні хлібобулочні вироби
15.81.12	Торти і вироби кондитерські; вироби хлібобулочні інші з додаванням підсолоджувальних речовин
15.82	Вироби сухарні, печиво та здобні хлібобулочні вироби тривалого зберігання
15.82.1	Вироби сухарні, печиво та здобні хлібобулочні вироби тривалого зберігання
15.82.12	Пряники і вироби аналогічні; печиво солодке; вафлі
15.82.13	Хлібобулочні і борошняні кондитерські вироби, інші
15.84	Какао, шоколад і вироби кондитерські з цукру
15.84.2	Шоколад та вироби кондитерські шоколадні цукрові
15.84.21	Шоколад та інші харчові продукти готові, з вмістом какао (крім какао-порошку підсолодженого), у пакуваннях масою більше 2 кг
15.84.22	Шоколад та інші продукти харчові готові з вмістом какао, в брикетах, пластинах чи плитках, крім какао-порошку підсолодженого
15.84.23	Вироби кондитерські з цукру (включаючи білий шоколад) без вмісту какао

При формуванні показників зовнішньої торгівлі кондитерськими виробами використовується Український класифікатор товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД) (див. табл. 1.3).

Табл. 1.3. Класифікація основних видів кондитерської продукції за УКТЗЕД

Код за УКТЗЕД	Найменування продукції
1704	Кондитерські вироби з цукру (включаючи білий шоколад), без вмісту какао
1806	Шоколад та інші готові харчові продукти з вмістом какао
1905	Хлібобулочні, борошняні кондитерські вироби, з вмістом або без вмісту какао

Загальносвітові тенденції

За даними Міністерства сільського господарства США², світовий ринок кондитерських виробів досяг рекордного обсягу в 197 млрд. дол. в 2013 році, збільшившись на 10 млрд. дол. США у порівнянні з підсумком 2012 р. Нарощенню загального обсягу ринку сприяло зростання попиту на

¹ <http://ukrstat.gov.ua/>

² <http://www.fas.usda.gov/>

кондитерські вироби на ринках, що розвиваються, зокрема на Близькому Сході, в Африці, Латинській Америці, Східній Європі та Азіатсько-Тихоокеанському регіонах.

Табл. 1.4. Обсяги світового кондитерського ринку за підсумками 2013 року, за даними Euromonitor International³

№	Регіон	Продажі, млрд. дол. США	У % до обсягу світового ринку
1	Західна Європа	58,0	29,5%
2	Азіатсько-Тихоокеанський регіон	36,5	18,6%
	<i>Китай</i>	13,9	10,2%
	<i>Індія</i>	2,8	1,4%
3	Північна Америка	35,4	18,0%
	<i>США</i>	31,5	16,0%
4	Південна Америка	26,2	13,3%
	<i>Бразилія</i>	12,9	6,6%
5	Східна Європа	25,2	12,8%
	<i>Російська Федерація</i>	14,4	7,2%
6	Середній Схід та Африка	10,5	5,3%
7	Австралія	4,8	2,4%
	Усього	196,6	100%

Ураховуючи специфіку споживання кондитерських виробів, які не є товарами першої необхідності, попит на них залежить від рівня доходу споживачів. У зв'язку з цим, найвищими показниками споживання солодоців країни Західної Європи та США. Міжнародна торгівля на кондитерському ринку є достатньо розвиненою, що зумовлює високі обсяги експорту та імпорту продукції (див. табл. 1.5).

Табл. 1.5. Обсяги світового експорту кондитерських виробів у 2012 році, за даними APEDA Agri Exchange⁴

№	Країна-експортер	Обсяг, тис. т	Вартість, млн. дол. США	У % до загального обсягу
1	США	2 884,6	3 333,3	10,68%
2	Китай	3 560,6	2 315,6	7,42%
3	Індонезія	2 885,5	1 774,9	5,69%
4	Німеччина	1 264,6	1 437,7	4,61%
5	Велика Британія	1 304,5	1 317,4	4,22%
6	Республіка Корея	1 878,3	1 218,8	3,90%
7	Японія	1 548,3	1 175,7	3,77%
8	Канада	1 587,2	1 171,7	3,75%
9	Малайзія	1 774,9	1 105,8	3,54%
10	Мексика	1 954,3	987,9	3,17%
	Усього ТОП-10	20 642,8	15 838,8	50,74%
	Усього	36 606,9	31 212,7	100%

За останніми наявними даними, обсяг загального експорту кондитерських виробів за підсумками 2012 року оцінюється на рівні 31,21 млрд. дол. США. Україна за обсягом експорту вартістю 80,77 млн. дол. США посіла 56-е місце серед світових експортерів.

Табл. 1.6. Обсяги світового імпорту кондитерських виробів у 2012 році, за даними APEDA Agri Exchange

№	Країна-імпортер	Обсяг, тис. т	Вартість, млн. дол. США	У % до загального обсягу
1	Бразилія	12 279,1	7 371,0	23,62%
2	Таїланд	4 183,5	2 662,2	8,53%
3	США	2 837,9	2 295,0	7,35%
4	Німеччина	788,4	1 580,5	5,06%
5	Австралія	2 279,6	1 402,5	4,49%
6	Франція	1 736,3	1 329,2	4,26%
7	Бельгія	1 087,3	1 098,0	3,52%
8	Нідерланди	636,8	1 083,5	3,47%
9	Китай	800,5	1 062,6	3,41%
10	Канада	485,0	902,6	2,89%
	Усього ТОП-10	27 114,4	20 787,1	66,61%
	Усього	36 603,7	31 206,4	100,00%

Найбільшим імпортером солодоців у 2012 році була Бразилія, частка якої в загальносвітовому експорті склала 23,61% (див. табл. 1.6). Україна за обсягом імпорту вартістю 158,23 млн. дол. США посідає 34-у сходинку серед світових імпортерів.

³ <http://www.euromonitor.com/>

⁴ <http://agriexchange.apeda.gov.in/>

Також слід зазначити, що за підсумком 2013 року до рейтингу *Candy Industry*⁵ ТОП-100 кондитерських компаній світу потрапили 3 українські виробники: Кондитерська Корпорація *ROSHEN*, Виробниче об'єднання «Конті» та Кондитерська компанія «АВК» (18-е, 31-е, та 50-е місця відповідно) (див. табл. 1.7).

Табл. 1.7. Українські кондитерські компанії в ТОП-100 кондитерських компаній світу, за даними *Candy Industry*

№	Кондитерська компанія	Чисті продажі, млрд. дол. США	Кількість працівників, тис. осіб	Кількість фабрик
18	ROSHEN	1,28	10	7
31	Конті	0,52	10	5
50	АВК	0,28	8	4

Світовий експорт кондитерських виробів є менш концентрованим, ніж імпорт, – на частку 10 найбільших імпортерів припадає близько 67% загального експорту, в той час як на 10 найбільших експортерів – 51% загального імпорту. Це свідчить про високий рівень конкуренції між головними експортерами кондитерської продукції.

Головними драйверами розвитку солодкої промисловості виступають зростання загальної кількості населення на планеті та підвищення рівня доходів споживачів, що, в свою чергу веде до зростання обсягу витрат на споживання. За прогнозами консалтингової фірми *Lucintel*⁶, до 2018 року світовий кондитерський ринок досягне обсягу 176 млрд. дол. США з середньорічними темпами зростання 3%, причому найбільше зростання буде демонструвати шоколадний сегмент.

Тенденції українського ринку

Харчова промисловість, частка якої в загальному обсязі реалізації промислової продукції в Україні складає 19,5% за підсумками 2013 року (див. рис. 1.1), є важливою галуззю національної економіки. Протягом 2010–2013 рр. в Україні спостерігалось поступове зростання обсягу реалізації продукції харчової промисловості, і така тенденція, на нашу думку, продовжиться і надалі. Частка кондитерської галузі в реалізації харчової продукції за підсумками 2012 року склала близько 15%, при цьому лідером у даному сегменті є виробництво за видом діяльності 10.82 (Виробництво какао, шоколаду та цукрових кондитерських виробів) (див. рис. 1.2).

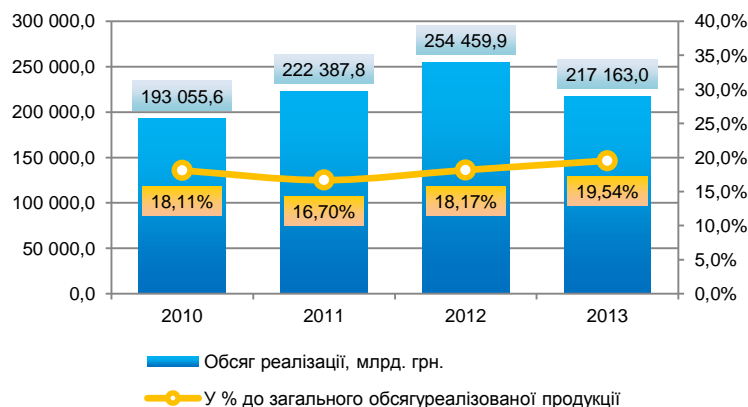

Рис. 1.1. Обсяг реалізації харчової продукції в Україні, за даними Держкомстату

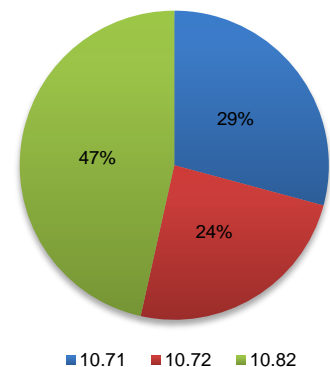

Рис. 1.2. Реалізація кондитерської продукції за основними видами діяльності у 2013 році, за даними Держкомстату

Протягом 2013 року виробництво кондитерської продукції в Україні скоротилось приблизно на 15%. Серед причин такої тенденції – скорочення внутрішнього попиту на кондитерську продукцію, згортання зовнішніх ринків, зупинка або зниження обсягів виробництва кондитерської продукції.

Обсяги виробництва основних видів кондитерської продукції наведено в табл. 1.8.

⁵ <http://www.candyindustry.com/>

⁶ <http://www.lucintel.com>

Табл. 1.8. Виробництво основних видів кондитерської продукції, тис. т., за даними Держкомстату

Найменування продукції за НПП	Код за НПП	2012	2013	Темп приросту
Торти	10.71.12.00.10	25 560	24 904	-2,57%
Тістечка	10.71.12.00.20	11 917	7 887	-33,82%
Пироги, пиріжки, пончики	10.71.12.00.40	8 196	10 458	27,60%
Солодощі східні борошняні	10.71.12.00.90	155	185	19,35%
Пряники і вироби аналогічні	10.72.12.30	55 369	56 629	2,28%
Печиво солодке і вафлі	10.72.12.99.99	384 707	384 420	-0,07%
Шоколад та інші продукти харчові готові, з вмістом какао, у пакуваннях масою більше 2 кг	10.82.21	17 519	21 054	20,18%
Шоколад та інші продукти харчові готові з вмістом какао, в брикетах, пластинах чи плитках	10.82.22	344 647	327 568	-4,96%
Шоколад в брикетах, пластинах чи плитках з начинкою	10.82.22.33	1 708	5 466	220,02%
Цукерки шоколадні з вмістом алкоголю	10.82.22.43	30 631	36023	17,60%
Цукерки шоколадні без вмісту алкоголю	10.82.22.45	142 138	130 056	-8,50%
Вироби кондитерські, що не містять какао	10.82.23	215 498	196 750	-8,70%
Шоколад білий	10.82.23.30	3 282	2 914	-11,21%
Вироби кондитерські з желе	10.82.23.65	46 973	39974	-14,90%
Цукерки варені	10.82.23.73	367 965	32 674	-91,12%
Вироби, покриті цукром	10.82.23.63	1 818	3 071	68,92%
Карамелі, тофі і солодощі аналогічні	15.84.23.750	85 479	74 437	-12,92%
Драже	10.82.23.83	9 639	5 938	-38,40%
Вироби цукрові кондитерські інші	10.82.23.90	33 310	35 286	5,93%

Обсяги імпорту кондитерських виробів порівняно з підсумками 2012 року збільшились на 18,5% (див. рис. 1.3).

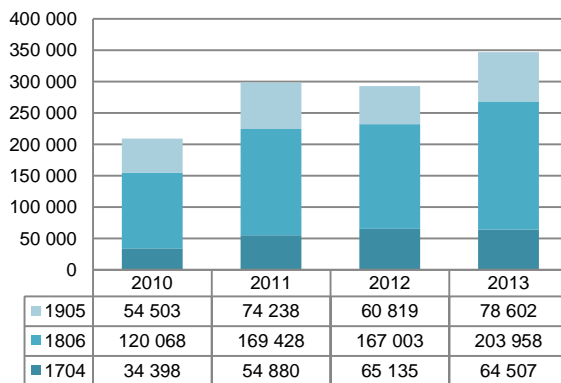

Рис. 1.3. Обсяги імпорту кондитерської продукції за видами, за даними Державної митної служби⁷, тис. дол. США

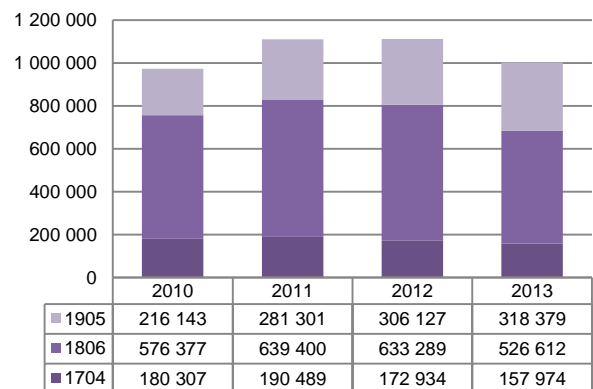

Рис. 1.4. Обсяги експорту кондитерської продукції за видами, за даними Державної митної служби, тис. дол. США

Обсяг експорту кондитерських виробів протягом 2013 року скоротився на 9,8% (див. рис. 1.4), проте експорт солодощів в Україні значно перевищує імпорт, що пов'язано з лояльністю споживачів до вітчизняних виробників завдяки нижчим цінам на продукцію порівняно з іноземною за приблизно однакового рівня якості. Скорочення обсягів експорту обумовлене обмеженнями на ввіз солодощів, що впроваджуються рядом країн, зокрема Росією та Білорусією.

Українська кондитерська галузь є залежною від експорту, тому запровадження торговельних обмежень негативно впливає на її динаміку та зумовлює пошук нових ринків. При цьому в разі

⁷ <http://arc.customs.gov.ua/>

встановлення зони вільної торгівлі між ЄС та Україною, відповідно до якої митні тарифи країн Євросоюзу на українську продукцію суттєво знижуються, для вітчизняних кондитерів відкриється найбільш місткий регіональний ринок, що стимулюватиме вітчизняну галузь до нарощування обсягу виробництва.

З іншого боку, кондитерський ринок Євросоюзу є досить насиченим, що потребує від українських виробників розширення власного асортименту, а також приведення якості продукції до європейських стандартів, причому для конкурування з європейською продукцією не тільки на зовнішньому ринку, а й на внутрішньому. При цьому вітчизняні кондитери поступово відкривають виробничі майданчики на території інших країн, таким чином кондитерська галузь має всі шанси стати першою транснаціоналізованою в Україні

Основні ризики діяльності на ринку

Кондитерське виробництво відрізняється значною залежністю від зовнішніх чинників, сезонністю попиту, високою матеріаломісткістю. Серед основних ризиків діяльності на кондитерському ринку варто виділити наступні:

- 1) **Девальвація національної валюти.** Кондитерська галузь є залежною від імпортової сировини. Девальваційні процеси в Україні, що спричинили з початку 2014 року втрату більш ніж третини вартості національної валюти обумовлюють відносно зростання вартості імпортованих матеріалів для українських виробників. З цієї ж причини відбувається підвищення транспортних витрат, витрат на оплату праці, енергоресурси, тощо. Скорочення реальних обсягів доходів українських споживачів кондитерських виробів, в тому числі внаслідок девальваційних та інфляційних процесів в економіці, негативно впливає на обсяги реалізації продукції на внутрішньому ринку.
- 2) **Зростання вартості сировини.** Тенденцією останніх років є підвищення вартості какао-бобів на 23% світовому ринку протягом 2012–2013 рр. Серед причин цього явища є старіння плантацій дерев какао найбільших країн-виробників (Індонезія, Бразилія, Еквадор тощо), та побоювання щодо скорочення поставок сировини внаслідок поширення вірусу лихоманки Ебола в Африці.
- 3) **Політичний ризик,** тобто реалізація ряду чинників політичного характеру, зокрема проведення бойових дій на сході України, анексія Криму та ескалація напруги в міжнародному політичному середовищі. Наслідками цих подій є зупинка або скорочення обсягів виробництва кондитерської продукції окремими підприємствами; суттєве скорочення експорту внаслідок встановлення обмежень на ввезення українських кондитерських виробів до ряду країн тощо.
- 4) **Загострення конкуренції.** Внаслідок встановлення зони вільної торгівлі між ЄС та Україною, українські виробники будуть працювати в умовах підвищеної конкуренції, адже скасування мит на імпорт кондитерських виробів з країн ЄС очікувано призведе до збільшення присутності іноземних виробників на ринку солодощів України.
- 5) **Зростання боргового навантаження.** У окремих виробників спостерігається накопичення значного обсягу зобов'язань та скорочення доходів протягом останніх звітних періодів. Крім того, виробництво кондитерської продукції в Україні характеризується значним обсягом імпорту сировини, що означає підвищений рівень валютних ризиків для підприємств галузі.

2. Аналіз основних гравців на ринку

Основні відомості про гравців на ринку. Концентрація ринку

Кондитерська Корпорація «ROSHEN» посідає 18-у сходинку у ренкінгу *Candy Industry Top 100*. Під брендом «ROSHEN» виробляється до 200 видів кондитерських виробів (шоколадні і желейні цукерки, карамель, шоколад, печиво, вафлі, бісквітні рулети і торти). Головний офіс Корпорації розташований у м. Київ. До складу Корпорації входять чотири українські фабрики (Київська, два виробничі майданчики у Вінниці, Маріупольська і Кременчуцька); два виробничі майданчики Липецької кондитерської фабрики (Росія), Клайпедська кондитерська фабрика (Литва), *Bonbonetti Choco Kft* (Будапешт, Угорщина), а також масломолочний комбінат «Бершадьмолоко». За оцінкою НРА «Рюрік», доля Кондитерської Корпорації «ROSHEN» на ринку України складає близько 10%.

Компанія «КОНТІ» посідає 31-у сходинку у ренкінгу *Candy Industry Top 100*. За даними, розміщеними на сайті компанії⁸, частка «КОНТІ» в загальному обсязі виробництва кондитерських виробів в Україні становить 18%. Головний офіс компанії розташований у м. Донецьк. До складу виробничого об'єднання «КОНТІ» входять Донецька кондитерська фабрика, Костянтинівська кондитерська фабрика, Горлівська кондитерська фабрика, Курська кондитерська фабрика, ЗАТ «Конті-Рус» в Росії.

Компанія «АВК» посідає 50-у сходинку у ренкінгу *Candy Industry Top 100*. За даними, розміщеними на сайті компанії⁹, на ринку України «АВК» – лідер у категорії шоколадних цукерок. До складу «АВК» входять 3 кондитерські фабрики, розташовані в Донецьку, Дніпропетровську, Мукачеві і Луганську. Частка «АВК» на ринку складає 19%.

Корпорація «Бісквіт-Шоколад» – один з найбільших в Україні виробників кондитерської продукції. За даними, розміщеними на сайті компанії¹⁰, «Бісквіт-Шоколад» посідає четверте місце в Україні за обсягами виробництва і реалізації продукції. Компанія постачає продукцію більш ніж в 20 країн світу з питомою вагою експорту близько 30%. До складу корпорації входять ПАТ «Харківська бісквітна фабрика» та ПАТ «Кондитерська фабрика «Харків'янка». На українському ринку солодощів частка Корпорації складає приблизно 6%, за оцінками НРА «Рюрік».

Житомирська кондитерська фабрика «ЖЛ», за даними, розміщеними на сайті компанії¹¹, входить до п'ятірки лідерів кондитерського ринку України. Продукція компанії успішно експортується в Німеччину, Ізраїль, Росію, Молдову, США, Естонію, Латвію, Азербайджан та ін. За оцінкою НРА «Рюрік», доля «Житомирських Ласощів» на ринку складає близько 7%.

ПАТ «Крафт Фудз Україна» («Монделіс Україна») — українське підприємство, що належить до групи компаній «*Mondelēz International*», – однієї з найбільших у світі компаній-виробників шоколадної продукції, печива та цукерок, а також другий найбільший у світі виробник жувальної гумки. На українському ринку кондитерської продукції ПАТ «Крафт Фудз Україна» представлена Тростянецькою шоколадною фабрикою «Україна». Частка «Крафт Фудз Україна» на ринку складає 13%.

ПАТ «Полтавакондитер» представлена на українському ринку торговою маркою «Dominic». Асортиментний ряд продукції ТМ «Домінік» налічує понад 300 найменувань кондитерських виробів. Частка на ринку, за оцінкою НРА «Рюрік», складає 3%.

Компанія Nestlé належить до найбільших компаній світу у сфері виробництва продуктів харчування. На українському кондитерському ринку компанія представлена львівською кондитерською фабрикою «Світоч». На ринку кондитерських виробів України частка «Світоч», за оцінкою НРА «Рюрік», складає 5%.

⁸ <http://www.konti.com>

⁹ <http://www.avk.ua/>

¹⁰ <http://www.biscuit.com.ua/>

¹¹ <http://www.sladosti.com.ua/>

ПрАТ «КФ «Лагода», за даними, розміщеними на сайті компанії¹², її частка у виробництві вафель і печива на українському ринку складає 6,5%. Асортимент містить 140 найменувань. Станом на 01.10.2014 р. довгостроковий кредитний рейтинг облігаційного випуску ПрАТ «КФ «Лагода» підтримується НРА «Рюрік» на рівні uaBBB– інвестиційної категорії¹³. Частка на ринку, за оцінкою НРА «Рюрік», складає 2%.

ПАТ «Рівненська кондитерська фабрика» випускає понад 100 найменувань кондитерських виробів, зокрема цукерки, карамелі, іриски, драже. Виробник експортує товари в Азербайджан, Грузію, Казахстан, Молдову, Росію. Частка на ринку, за оцінкою НРА «Рюрік», складає 2%.

Наразі кондитерський ринок України є висококонкурентним та насиченим. Більшу частину продукції виробляють та реалізують 5-10 кондитерських компаній. На нашу думку, у наступні декілька років рівень концентрації українського кондитерського ринку підвищуватиметься, оскільки головною передумовою розвитку галузі є удосконалення виробництва, що потребує значних капітальних інвестицій, які є непосильними для дрібних кондитерських виробників.

Фінансовий аналіз основних гравців на ринку. Інформація про обсяги виробництва та реалізації продукції ТОП-10 виробників.

У даному розділі здійснено аналіз обсягу виробництва та реалізації продукції українських кондитерських виробників.

Інформація про обсяги виробництва та реалізації продукції ТОП-10 виробників наведена в табл. 2.1.

Табл. 2.1. Обсяги виробництва та реалізації продукції ТОП-10 виробників кондитерської продукції

№	Виробник	Обсяг виробництва, т		Обсяг виробництва, тис. грн.	
		2012	2013	2012	2013
1	ROSHEN	293 316	260 091	1 198 695	1 136 237
1.1	Вінницька кондитерська фабрика	119 520	120 206	449 629	503 550
1.2	Київська кондитерська фабрика	90 414	64 878	437 025	385 681
1.3	Кременчуцька кондитерська фабрика	49 409	45 076	139 920	105 271
1.4	Маріупольська кондитерська фабрика	33 973	29 931	172 121	141 735
2	КОНТІ ¹⁴	152 661	153 623	2 386 096	2 401 123
3	АВК ¹⁵	140 816	134 044	2 789 835	2 578 276
4	Монделіс Україна*	82 576	107 411	1 346 670	1 652 090
5	БІСКВІТ-ШОКОЛАД*	96 398	96 440	805 839	798 869
5.1	ХАРКІВСЬКА БІСКВІТНА ФАБРИКА	91 934	93 285	736 072	749 550
5.2	ХАРКІВ'ЯНКА	4 464	3 155	69 767	49 319
6	ЖП*	57 673	59 501	901 425	930 000
7	СВІТОЧ*	55 228	53 741	551 823	573 507
8	Полтавакондитер	23 850	19 922	415 226	346 540
9	Лагода	18 736	13 752	169 114	111 222
10	Рівненська кондитерська фабрика	5 475	6 743	-	43 956

Додатково зауважимо, що, за даними виробників, обсяги виробництва (в натуральному та грошовому вимірах) відповідають обсягам реалізації продукції, тому дані щодо обсягів реалізації окремо не наводяться.

Детальна інформація про обсяги та структуру виробництва ТОП-10 виробників кондитерської продукції наведена в табл. 2.2–2.11.

¹² <http://lagoda.com.ua/>

¹³ Персональна сторінка ПрАТ «КФ «Лагода» на сайті НРА «Рюрік»: <http://rurik.com.ua/credit-ratings/lagoda>

¹⁴ Консолідовані дані

¹⁵ Консолідовані дані

* Дані щодо обсягів виробництва є оцінкою НРА «Рюрік» на основі інформації про обсяги реалізації продукції та ціни на основні види продукції

Табл. 2.2. Обсяги та структура виробництва продукції Кондитерської Корпорації «ROSHEN»

№	Виробник	Обсяг виробництва, т		Обсяг виробництва, тис. грн.	
		2012	2013	2012	2013
ROSHEN					
1.1	<i>Вінницька кондитерська фабрика</i>				
	Цукерки (крім ірисних)	62 248	48 690	193 289	253 113
	Ірисні цукерки	11 496	-	30 316	-
	Ірисні цукерки і карамель	-	28 076	-	71 894
	Печиво	11 482	-	28 741	-
	Вафлі	11 393	-	60 698	-
	Вафлі вагові	-	7 643	-	38 708
	Трубочки	8 023	-	57 713	-
	Шоколад	8 185	15 002	78 872	139 835
	Усього основної продукції	112 827	99 410	449 629	503 550
	Усього продукції	119 520	120 206	476 302	608 888
1.2	<i>Кременчуцька кондитерська фабрика</i>				
	Шоколадні та цукрові кондитерські вироби	49 409	45 076	139 920	105 271
	Усього основної продукції	49 409	45 076	139 920	105 271
	Усього продукції	49 409	45 076	139 920	105 271
1.3	<i>Маріупольська кондитерська фабрика</i>				
	Цукерки шоколадні	17 468	13 783	77 187	74 529
	Печиво, бісквітні рулети, бісквіти	14 670	13 963	94 934	67 206
	Усього основної продукції	32 138	27 746	172 121	141 735
	Усього продукції	33 973	29 931	181 946	152 896
1.4	<i>Київська кондитерська фабрика</i>				
	Хлібобулочні кондитерські вироби	6 618	7 134	79 180	81 965
	Печиво	30 773	25 969	80 466	78 715
	Шоколадні та цукристі кондитерські вироби	53 023	31 775	277 379	225 002
	Усього основної продукції	90 414	64 878	437 025	385 681
	Усього продукції	90 414	64 878	437 025	385 681
	Усього ROSHEN	293 316	260 091	1 235 193	1 252 736

Табл. 2.3. Обсяги та структура виробництва продукції Компанії «КОНТИ»

Виробник	Обсяг виробництва, т		Обсяг виробництва, тис. грн.	
	2012	2013	2012	2013
КОНТИ				
Кондитерські вироби	152 661	153 623	2 386 096	2 401 123
Усього продукції	152 661	153 623	2 386 096	2 401 123

Табл. 2.4. Обсяги та структура виробництва продукції Компанії «АВК»

Виробник	Обсяг виробництва, т		Обсяг виробництва, тис. грн.	
	2012	2013	2012	2013
АВК				
Шоколадні цукерки	86 654	82 605	2 215 338	2 134 674
Печиво	21 263	21 478	266 647	256 471
Екструзія	11 029	11 999	171 661	187 131
Глазур	7 787	-	136 189	-
Усього основної продукції	126 734	116 082	2 789 835	2 578 276
Усього продукції	140 816	134 044	3 099 817	2 977 224

Табл. 2.5. Обсяги та структура виробництва продукції ПАТ «Крафт Фудз Україна» (Монделіс Україна)

Виробник	Обсяг виробництва, т		Обсяг виробництва, тис. грн.	
	2012	2013	2012	2013
Монделіс Україна				
Шоколад	19 094	22 219	869 924	1 012 299
Печиво	63 481	85 192	476 746	639 791
Усього кондитерської продукції	82 576	107 411	1 346 670	1 652 090

Табл. 2.6. Обсяги та структура виробництва продукції Корпорації «Бісквіт-Шоколад»

Виробник	Обсяг виробництва, т		Обсяг виробництва, тис. грн.	
	2012	2013	2012	2013
БІСКВІТ-ШОКОЛАД				
1.1 Харківська бісквітна фабрика				
боршняні кондитерські вироби	52 583	51 059	394 895	383 456
цукристі кондитерські вироби	39 351	42 225	341 177	366 094
Усього продукції	91 934	93 285	736 072	749 550
1.2 ХАРКІВ'ЯНКА				
Кондитерські вироби	4 464	3 155	69 767	49 319
Усього продукції	4 464	3 155	69 767	49 319

Табл. 2.7. Обсяги та структура виробництва продукції Житомирської конд. фабрики «Житомирські Ласоці»

Виробник	Обсяг виробництва, т		Обсяг виробництва, тис. грн.	
	2012	2013	2012	2013
ЖЛ				
Кондитерські вироби	57 673	59 501	901 425	930 000
Усього продукції	57 673	59 501	901 425	930 000

Табл. 2.8. Обсяги та структура виробництва продукції Львівської конд. фабрики «Світоч»

Виробник	Обсяг виробництва, т		Обсяг виробництва, тис. грн.	
	2012	2013	2012	2013
Світоч				
Вафлі	22 530	22 635	169 197	169 990
Шоколадні кондитерські вироби	8 398	8 857	382 626	403 517
Усього основної продукції	30 928	31 492	551 823	573 507
Усього продукції	55 228	53 741	985 398	978 681

Табл. 2.9. Обсяги та структура виробництва продукції ПАТ «Полтавакондитер»

Виробник	Обсяг виробництва, т		Обсяг виробництва, тис. грн.	
	2012	2013	2012	2013
Полтавакондитер				
Цукерки	8 891	6 788	175 807	145 669
Карамель	2 941	2 303	43 628	34 009
Печиво	9 868	8 899	131 442	118 477
Шоколад	637	354	35 114	15 496
Вафлі	-	514	-	7 941
Халва	-	422	-	7 046
Кондитерська глазур	-	337	-	8 263
Інше	1 489	305	29 235	9 640
Усього основної продукції	23 826	19 922	415 226	346 540
Усього продукції	23 850	19 922	415 642	346 540

Табл. 2.10. Обсяги та структура виробництва продукції ПрАТ «КФ «Лагода»

Виробник	Обсяг виробництва, т		Обсяг виробництва, тис. грн.	
	2012	2013	2012	2013
Лагода				
Фасовані вафлі в асортименті	552	-	7 112	-
Вафлі вагові в асортименті	1 978	1 432	21 668	15 645
Печиво вагове в асортименті	9 730	5 420	77 305	44 847
Печиво фасоване в асортименті	6 477	5 425	63 029	50 731
Усього основної продукції	18 736	12 277	169 114	111 222
Усього продукції	18 736	13 752	169 114	124 577

Табл. 2.11. Обсяги та структура виробництва продукції ПАТ «Рівненська кондитерська фабрика»

Виробник	Обсяг виробництва, т		Обсяг виробництва, тис. грн.	
	2012	2013	2012	2013
Рівненська кондитерська фабрика				
Печиво солодке, вафлі	753	-	-	-
Вироби кондитерські з цукру і какао	1 218	-	-	-
Вироби кондитерські з цукру без какао	3 327	-	-	-
Кондитерські вироби	-	4 985	-	43 956
Усього основної продукції	5 298	4 985	-	43 956
Усього продукції	5 475	6 743	-	59 456

Інформація щодо фінансових показників ТОП-30 виробників

Дані щодо фінансових показників ТОП-30 виробників кондитерської продукції представлено в таблиці 2.12.

Табл. 2.12. Фінансові показники ТОП-30 виробників кондитерської продукції

№	Виробник	Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.		Чистий фінансовий результат, тис. грн.	
		2012	2013	2012	2013
1	Монделіс Україна*	4 401 869	4 910 391	452 395	512 604
2	Конті*	3 393 051	3 554 186	268 343	580 345
3	АВК*	3 090 077	3 041 509	166 868	162 259
4	Київхліб**	1 943 467	1 886 481	18 199	24 922
5	Світоч	989 053	978 530	41 252	28 076
6	ЖЛ	901 425	930 000	-	-
7	Харківська бісквітна фабрика	885 144	867 996	54 953	40 802
8	Концерн Хлібпром**	780 939	777 777	11 337	6 173
9	Вінницька кондитерська фабрика	510 499	640 956	67 725	109 983
10	Київська кондитерська фабрика «Рошен»	683 190	497 620	6 944	3 925
11	АВК Донецьк	354 870	358 243	5 398	6 840
12	АВК Дніпропетровськ	388 392	338 352	5 502	1 704
13	Полтавакондитер	363 463	313 259	7 720	2 506
14	Лагода	258 166	224 288	2 207	4 975
15	Донецький булочно-кондитерський комбінат**	233 513	201 534	14 606	-338
16	Маріупольська кондитерська фабрика «Рошен»	152 852	199 096	11 368	-17 777
17	АВК Луганськ	182 109	188 195	-233	-288
18	Харків'янка	196 709	167 858	7 153	2 183
19	Кременчуцька кондитерська фабрика «Рошен»	189 882	157 180	927	-2 758
20	Одесакондитер	154 522	128 281	-8 760	-12 374
21	Запорізький хлібокомбінат №1**	77 678	92 972	-2 118	247
22	Чернігівський хлібокомбінат**	95 778	82 821	-420	159
23	Херсонський хлібокомбінат**	79 101	71 277	-793	-297
24	Рівненська кондитерська фабрика	39 793	42 436	2 033	1 460
25	Черкаський хлібокомбінат**	35 691	39 957	-2 211	-654
26	Чернігівська кондитерська фабрика «Стріла»	43 807	37 962	4	-558
27	Запорізька кондитерська фабрика	44 309	30 000	5 113	-10 625
28	ТерА	23 977	25 854	-1 400	-631
29	Ласоці	19 894	11 712	133	-2 994
30	АВК Мукачево	31 062	2 682	125	-543

* Консолідовані дані

** В структурі виробництва продукції хлібокомбінатів частка кондитерських виробів складає 10-20%

Інвестиційна діяльність підприємств галузі

Українські підприємства-виробники кондитерської продукції схильні до зосередження власної інвестиційної діяльності у двох основних напрямках: відкриття нових виробничих майданчиків та оновлення виробничого обладнання.

Один з лідерів кондитерського ринку України, Кондитерська Корпорація «ROSHEN», протягом 2010–2013 рр. реалізувала інвестиційний проект на загальну суму 8 млн. дол. США з метою закупівлі та встановлення нових потужних ліній для випуску карамельної продукції, а також на збільшення ефективності енергетичного господарства Клайпедської кондитерської фабрики в Литві, чия діяльність спрямована на забезпечення потреб споживачів в країнах ЄС. В цей же період було здійснення відкриття і налагодження діяльності кондитерської фабрики у місті Вінниця, а 25.04.2014 р. у Вінниці відбулось урочисте відкриття Вінницького молочноконсервного комбінату РОШЕН.

Вартість масштабної інвестиційної програми «АВК», що реалізується протягом кількох останніх років та спрямована на модернізацію і закупівлю обладнання, складає 120 млн. дол. США. Проведені заходи дозволили значно збільшити загальну потужність фабрик «АВК». Так, завдяки інвестиціям, продуктивність лише однієї сучасної виробничої лінії на Дніпропетровській кондитерській фабриці «АВК» складає близько 3 т продукції за годину.

Ще один великий виробник кондитерської продукції, «Бісквіт-Шоколад», впродовж останнього року розпочав технічне оновлення власного виробництва, що буде проводитися на двох заводах холдингу: Харківській бісквітній фабриці і кондитерській фабриці «Харків'янка». У свій розвиток Компанія планує інвестувати більш ніж 7 млн. євро.

В свою чергу, «КОНТІ» починаючи з 2012 р. реалізує інвестиції в обсязі 860 млн. руб. у свою російську фабрику «Конті-Рус» (Курська обл.). За офіційною позицією Компанії, така сума вкладень передбачається протоколом до угоди про співпрацю з адміністрацією Курської області.

На думку НРА «Рюрік», український кондитерський ринок вичерпав можливості щодо екстенсивного зростання на ринку України, адже внутрішній ринок наразі є насиченим. Тому перспективним напрямком інвестицій підприємств галузі є відкриття нових виробничих майданчиків за межами України з метою завоювання нових ринків.

3. Проблеми та перспективи розвитку кондитерського ринку, прогнози

Враховуючи поточний стан справ у кондитерській галузі України, можна виділити наступні проблеми та перспективи її розвитку:

1) **Сировина.** Процес виробництва кондитерської продукції є досить матеріаломістким, що зумовлює значну чутливість виробників до стану ринків цукру та какао-бобів. Останні є імпортною сировиною, таким чином, вітчизняні кондитери є досить чутливими до валютних ризиків. Тенденцією останніх років є зростання вартості какао-бобів на світовому ринку, тому вітчизняним виробникам необхідно буде враховувати підвищення собівартості кондитерських виробів з вмістом какао-продуктів.

При цьому слід зазначити, що виробництво борошняної та цукрової кондитерської продукції цілком забезпечується вітчизняною сировиною. В той же час варто зазначити, що 2013 рік відзначився зростанням оптових цін на цукор вітчизняного виробництва нар рівні приблизно 20%.

Враховуючи подорожчання сировини, оптимізація собівартості продукції є важливим для досягнення конкурентних переваг на ринку. В умовах гострої конкуренції на ринку, виробник кондитерської продукції повинен вигідно виділятися на фоні подібних підприємств. Враховуючи, що для споживачів основними чинниками залишається якість продукції і її ціна, резерви поліпшення становища закладено в собівартості продукції.

2) **Експорт.** Як уже зазначалось, українська кондитерська галузь є залежною від експорту, тому запровадження торговельних обмежень з боку ряду країн, що були закордонними традиційними ринками збуту українських кондитерських виробів, негативно впливає на її динаміку та зумовлює пошук нових ринків. Українські виробники також наражаються на високі політичні ризики, підтвердженням чому слугує заборона в на ввезення всіх кондитерських виробів із України на територію Російської Федерації починаючи з 05.09.2014 р.

При цьому, в разі встановлення зони вільної торгівлі між ЄС та Україною, відповідно до якої митні тарифи країн Євросоюзу на українську продукцію суттєво знижуються, для вітчизняних кондитерів відкриється найбільш місткий регіональний ринок, що стимулюватиме вітчизняну галузь до нарощування обсягу виробництва.

З іншого боку, кондитерський ринок Євросоюзу є досить насиченим, що потребує від українських виробників розширення власного асортименту, а також приведення якості продукції до європейських стандартів, причому для конкурування з європейською продукцією не тільки на зовнішньому ринку, а й на внутрішньому. При цьому вітчизняні кондитери поступово відкривають виробничі майданчики на території інших країн, таким чином кондитерська галузь має всі шанси стати першою транснаціоналізованою в Україні.

Ще одним фактором, що стримує розвиток вітчизняної кондитерської галузі є проблеми з поверненням ПДВ. Враховуючи, що на експорт іде до третини кондитерської продукції українського виробництва, даний факт негативно відображається на забезпеченні діяльності українських кондитерів оборотними коштами.

3) **Споживачі.** Рівень споживання кондитерських виробів в Україні є значно нижчим, ніж у країнах ЄС, що зумовлюється низьким порівняно з європейським рівнем доходу. Покращення економічної ситуації в Україні може опосередковано дати поштовх для розвитку, в першу чергу, шоколадного сегменту, продукція якого, зважаючи на більш високу вартість, поступається в споживачьких уподобаннях продукції цукрового сегменту. При цьому останнім часом попитом на вітчизняному ринку користуються складні (комбіновані) кондитерські вироби.

За прогнозами аналітичного департаменту НРА «Рюрік», враховуючи зниження реальних доходів населення України, варто очікувати скорочення споживання солодощів, а також переорієнтації споживачів на більш дешеві види продукції.

4) **Збут продукції.** Однією з проблем реалізації кондитерської продукції в Україні є складні відносини кондитерів з роздрібними мережами. Враховуючи дефіцит торгових площ та невелику кількість великих торговельних мереж, останні здатні диктувати кондитерам свої умови. При цьому, як уже зазначалось, платіжна дисципліна контрагентів є низькою, і кондитери вимушені співпрацювати з ритейлерами в умовах постійного товарного безвідсоткового довгострокового кредитування.

Крім того, проблемою збуту солодощів є яскраво виражена сезонність. Новорічні свята, або, наприклад, свято 8 Березня супроводжуються сплеском продажів. Сезонні коливання попиту на кондитерську продукцію особливо стосуються специфічних груп товарів кондитерської промисловості, реалізація яких найбільше залежить від упаковки, зокрема подарункових наборів кондитерських виробів до свят (наприклад, новорічних подарунків).

5) **Розподіл ринку.** Наразі кондитерський ринок України є висококонкурентним та насиченим, особливо, – враховуючи значне скорочення експорту. Більшу частину продукції виробляють та реалізують 5-10 кондитерських компаній.

За прогнозами аналітичного департаменту НРА «Рюрік», у наступні декілька років рівень концентрації українського кондитерського ринку підвищуватиметься, оскільки головною передумовою розвитку галузі є удосконалення виробництва (що потребує значних капітальних інвестицій, які є непосильними для дрібних кондитерських виробників) та необхідність виживання підприємств в умовах скорочення зовнішніх ринків, подорожчання сировини та зниження платоспроможного попиту на внутрішньому ринку.

Огляд підготовлено аналітичним департаментом НРА «Рюрік» на основі офіційних даних Державного комітету статистики України (режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua/>), річної звітності емітентів цінних паперів, розміщеної в загальнодоступній інформаційній базі даних НКЦПФР (режим доступу: <http://smida.gov.ua/>), даних та матеріалів асоціації *Candy Industry* (режим доступу: <http://www.candyindustry.com/>), Укркондпром (режим доступу: <http://ukrkondprom.com.ua/>), інформаційних ресурсів Agri Exchange (режим доступу: <http://agriexchange.apeda.gov.in/>), Euromonitor International (режим доступу: <http://www.euromonitor.com/>), Lucintel (режим доступу: <http://www.lucintel.com/>) тощо, а також даних та матеріалів, розміщених на офіційних сайтах підприємств.

Відповідальний за випуск:

Директор з розвитку НРА «Рюрік», к.е.н.,
Долінський Леонід Борисович, тел. (044) 383-04-76.

Аналітична група:

Старший фінансовий аналітик НРА «Рюрік»,
Ткаченко Микола Анатолійович, тел. (044) 484-00-53, вн. 109.

Фінансовий аналітик НРА «Рюрік»,
Ярош Станіслава Сергіївна, тел. (044) 484-00-53, вн. 109.

Огляд підготовлено аналітичним департаментом НРА «Рюрік» на основі офіційних даних Державного комітету статистики України (режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua/>), річної звітності емітентів цінних паперів, розміщеної в загальнодоступній інформаційній базі даних НКЦПФР (режим доступу: <http://smida.gov.ua/>), даних та матеріалів асоціації *Candy Industry* (режим доступу: <http://www.candyindustry.com/>), Укркондпром (режим доступу: <http://ukrkondprom.com.ua/>), інформаційних ресурсів Agri Exchange (режим доступу: <http://agriexchange.apeda.gov.in/>), *Euromonitor International* (режим доступу: <http://www.euromonitor.com/>), *Lucintel* (режим доступу: <http://www.lucintel.com/>) тощо, а також даних та матеріалів, розміщених на офіційних сайтах підприємств.

За більш детальною інформацією з питань макроекономічних та галузевих оглядів звертайтеся до офіційного сайту НРА «Рюрік» (<http://rurik.com.ua>) або за телефоном (044) 383-04-76.

Даний огляд підготовлений аналітичним в інформаційних цілях, є суб'єктивним поглядом аналітичного департаменту НРА «Рюрік» та не є рекомендацією або порадою. Огляд не передбачає повного опису прав, об'єктів, ринків чи подій, що мають відношення до теми документа.

Інформація, на якій базується аналіз, походить з джерел, що, на думку аналітиків, можна вважати надійними і адекватними.

Агентство, аналітик або уповноважена особа Замовника мають право використовувати представлену в огляді інформацію та матеріали, на основі яких вона підготована.

Усі зауваження Замовника будуть враховані при підготовці наступних аналітичних продуктів Агентства.

НРА «Рюрік»

**☎ 04053 Україна, м. Київ, вул. Артема, 52а
+38 (044) 383 0476, +38 (044) 484-00-53
e-mail: info@rurik.com.ua
www: rurik.com.ua**